L. 398.
S.

KURENDA SZKOLNA

za Miesiąc Czerwiec 1865 r.

№ 6.

L. 287.
S.

W porozumieniu z biskupim Konsystorzem udzieliła W. c. k. Komisya namiestnicza dekretem z dnia 28. Kwietnia b. r. L. 11564 posadę katechety przy tutejszéj c. k. szkole głównéj wzorowéj i profesora katechetyki i metodyki na wydziale teologicznym JXiędzu Wawrzyńcowi Oprzędkowi katechecie przy c. k. II. szkole głównéj u św. Barbary.

Na opróżnioną posadę katechety przy c. k. II. głównéj szkole u św. Barbary z pensyą 420 złr. w. a. rocznie, rozpisuje się niniejszém konkurs z tém oznajmieniem, iż termin na wniesienie podań o uzyskanie téj posady z dniem 31. Lipca b. r. się kończy.

Z Konsystorza Jlngo Dyec. Krak.
Kraków dnia 30. Maja 1865.

L. 288.
S.

Odnośnie do reskryptu W. c. k. Komisyi Namiestniczéj z dnia 11. Marca b. r. L. 5345, pod L. 207/s. w kurendzie szkolnéj za miesiąc Kwiecień 1865 zamieszczonego, zawiadamia się WWJJXX. Dozorców Szkół

dystryktowych i PP. Nauczycieli, że według rozporządzenia W. c. k. Ministerstwa Stanu z dnia 29. Marca b. r. L. 2706 C. U. a Odezwy W. c. k. Komisyi Namiestniczéj z dnia 25. Kwietnia b. r. L. 10983, formularze A. i B. będą litografowane i w swoim czasie z Konsystorza wszystkim Rządcom kościołów parafialnych i filialnych, jakoteż i wszystkim przełożonym Szkół i Zakładów prywatnych nadesłane.

L. 294.

S.

W związku z odezwami konsystorskiemi z dnia 19. Stycznia 1864. do l. 50/s. i z dnia 27. Marca b. r. do l. 230/s. zostaje odezwa W. c. k. Komisyi Namiestniczéj z dnia 28. Kwietnia b r. do l. 10687, którą się niniejszem jako dalszą skazówkę do układania historyi szkółek ludowych do wiadomości podaje:

Nr. 10687. An das hochwürdige bischöfliche Consistorium in Krakau.

Im Nachhange zum h. o. Erlaße vom 2. Jänner 1864 Z. 30689 womit angeordnet wurde, für jede systemisirte Volksschule eine Geschichte dieser Schule anzutragen, und in steter Evidenz zu halten, findet man zu bestimmen, daß in dieser Geschichte noch der Abschnitt F. „Zahl der schulbesuchenden Kinder" eröffnet werde, in welchen alljährlich nach der Winter- und Sommerkursprüfung die Anzahl der Eingeschriebenen Schulkinder aufzunehmen sein wird. Ferner erheischt es die eben angedeutete Evidenzhaltung, daß die Schule die wichtigsten, dieselbe betreffenden Begebenheiten jährlich in diese Geschichte aufnehme, worüber die bezüglichen Schuldistriktsaufseher zu wachen hatten.

Dieß wird dem hochwürdigen bischöflichen Consistorium zur gefälligen Darnachachtung mit dem Ersuchen mitgetheilt, auf möglichst schleunige und gründliche Verfassung dieses für die Volksschule so wichtigen Buches kräftigst einwirken zu wollen. Krakau am 28. April 1865.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 7. Maja 1865

L. 328.

S.

Rozporządzenie Wysokiego c. k. Ministerstwa Stanu z dnia 10. Października 1863 do L. 10288 Reskryptem w. c. k. Komisyi Namiestniczéj z dnia 4. Maja b. r. do L. 10439 Konsystorzowi zakomunikowane a dotyczące składania raportów rocznych o stanie szkół ludowych, podaje się niniejszém do wiadomości.

Nr. 10439. An alle k. k. Kreis-Behörden und an die hochwürdigen bischöflichen Consistorien in Krakau, Tarnow und lat. Przemyśl.

Da die k. k. Staatsbuchhaltung mit Erlaß des hohen k. k. Staatsministeriums vom 10. Oktober 1863 Z. 10288 von der Zusammenstellung der Zustandsberichte des Volksschulwesens enthoben worden ist, so haben die k. k. Kreisbehörden den mit Erlaß der bestandenen Krakauer k. k. Landes-Regierung vom 24. April 1857 Z. 11878 angeordneten Ausweis über die schulfähigen israelitischen Kinder nicht mehr der Staatsbuchhaltung mitzutheilen, sondern den betreffenden Schuldistriktsaufsehern zukommen zu lassen, welche denselben bei Verfassung der Zustandstabellen zu benützen haben werden.

Was dem hochwürdigen bischöflichen Consistorium zur weiteren gefälligen Veranlassung mitgetheilt wird. Krakau am 4. Mai 1865.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 17. Maja 1865.

L. 98.

S.

Rozporządzenie W. c. k. Ministerstwa Stanu z d. 6. Stycznia b. r. L. 12766. C. U. nadesłane Konsystorzowi przy Odezwie W. c. k. Komisyi namiestniczéj z d. 7. Lutego b. r. L. 1161. znoszące wyłączne prawo c. k. Dyrekcyi składu książek szkolnych wydawania książek dla szkół realnych niższych, a utrzymujące takowe w swéj mocy co do

nakładu książek dla szkół ludowych i głównych, zezwalające wreszcie na różne wydania tych ostatnich według potrzeb różnych szkół, podaje się do wiadomości.

Abschrift eines Staatsministerial-Erlasses vom 6. Jänner 1865 Z. 12766/c. u. an die k. k. Statthalterei-Commission in Krakau.

Seine k. k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschließung vom 16. Dezember 1864 zu genehmigen geruht, daß das mit der Allerhöchsten Entschließung vom 15. März 1850 (Reichsgesetzblatt Z. 152) einstweilen noch aufrechterhaltene Privilegium der Schulbücher-Verlags-Direktion auf die Herausgabe und den Vertrieb von Schulbüchern für die, an die Stelle der vierten Klassen getretenen Unterrealschulen von zwei Klassen aufgehoben werde.

Bezüglich der Wahl der Lehr- und Lesebücher für die fraglichen Unterrealschulen hat fortan der mit dem Erlasse vom 21. September 1854 Z. 10921 ausgesprochene Grundsatz zur Geltung zu kommen, wornach die k. k. Statthalterei-Commission erforderlichen Falles über Anhörung der Lehrkörper oder Direktionen der einzelnen Anstalten von den im Allgemeinen für die zwei untersten Klassen der Realschulen zulässigen Druckwerken diejenigen zur Einführung vorzuschreiben hat, welche nach der Uiberzeugung der k. k. Statthalterei-Komission bezüglich der Lesebücher nach eingeholtenem Einverständnisse der bischöflichen Consistorien (Superintendenzen) verhältnißmäßig dem Bedürfnisse am besten entsprechen.

Dasselbe Verfahren hat selbstverständlich auch bezüglich der dritten Klasse der mit Hauptschulen vereinigten Unterrealschulen Platz zu greifen, für welche das nun Allerhöchst aufgehobene Privilegium nicht maßgebend gewesen war. Die für die fraglichen Klassen bisher vorgeschriebenen Lehrbücher des Schulbücherverlages treten fortan in die Reihe der allgemein zulässigen, worauf bei der oberwährten Vorschreibung in gleichem Maße Bedacht zu nehmen ist, wie auf Druckwerke des Privatverlages.

Dagegen wird das Privilegium des Schulbücherverlages in Betreff der Lehr- und Lesebücher für Volksschulen (mit Einschluß der Hauptschulen) aufrecht erhalten.

Während jedoch bisher für einen bestimmten Zweck nur Eine Ausgabe von Schulbüchern bestanden hatte, z. B nur Eine Fibel, Ein Erstes etc. Sprach- und Lesebuch und dergleichen, ist es nach der oben angeführten Allerhöchsten Entschließung vom 16. Dezember 1864 gestattlich, wo sich ein Bedürfniß darnach kundgibt, namentlich wo dies die Verhältnisse einzelner Arten von Volksschulen (Dorf- Landstadt- Großstadtschulen) oder einzelner Länder als wünschenswerth erscheinen lassen, in den Schulbücherverlag auch mehrere Ausgaben, mögen diese nun selbständige Werke oder blos Umarbeitungen des bisher vorgeschriebenen Schulbuches sein, aufzunehmen und deren Einführung in den betreffenden Volksschulen zu bewirken.

Die k. k. Statthalterei-Comission hat diese Gestattung im Auge zu behalten, und wenn sich ein Anlaß ergibt, davon Gebrauch zu machen, anher nach Beschaffenheit der Sache die geeigneten Anträge zu erstatten.

Dabei ist allerdings nicht zu übersehen, daß es sich den gegenwärtigen Schulbüchern gegenüber nur um einen Fortschritt handeln könne, und daher es nicht angehe, bloß der Sucht nach Neuerungen, wenn diese nicht zugleich die wesentlichen Bedingungen eines ersprießlichen Einflußes auf die Hebung des Volksschulunterrichtes in sich tragen, nachzugeben.

Hiedurch erledigen sich die Berichte vom 7. September und 31. Dezember 1862 Z. 4400 und 10196. Des letzteren Beilagen folgen zurück.

Wien am 6. Jänner 1865.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.
Kraków dnia 9. Maja 1865.

Ciąg dalszy do L. 48/s.

§. 27.

Dozorowanie Kandydatek w powyższym względzie, jako téż i bezpośrednie kierownictwo kursu pedagogicznego należy do przełożonego téj szkoły żeńskiéj, przy któréj zakład pedagogiczny istnieje (to jest do dyrektora lub dyrygującego katechety), którego w téj mierze wspie-

rać powinno całe grono nauczycielskie kursu pedagogicznego i nauczycielki szkoły panieńskiéj, o ile takowe, choćby tylko pośrednio, na praktyczne wykształcenie kandydatek wpływ wywierają (§. 3. b. i 23. a. b.)

Stanowczy wpływ na wykształcenie nauczycielek dla szkół żeńskich wywrze ta szkoła, z którą kurs pedagogiczny jest połączony. Jeżeli szkoła ta pod każdym względem jest wzorowym zakładem, to nie będzie potrzeby pouczać wiele kandydatki o dobréj metodzie, o karności szkolnéj, o przyzwoitości i porządku, o sposobie obchodzenia się z książkami szkolnemi i innemi przyborami naukowemi. Wtedy obejdzie się bez obszernych wykładów teoretycznych. Własne kandydatek rozpatrzenie się w czynnościach i jednolitém współdziałaniu wszystkich nauczycielek będzie dla nich nauką, jak w przyszłym swoim zawodzie działać i do czego dążyć mają. Ztąd wynika, że szkoła panieńska, obok któréj kurs pedagogiczny żeński urządzony być ma, tak ze względu na grono nauczycielskie przy niéj zatrudnione, jak ze względu na całe urządzenie, powinna zasługiwać na nazwę wzorowéj.

H., Egzamen i patenta kwalifikacyjne.

§ 28.

Z końcem kursów w zakładzie pedagogicznym (t. j. z końcem drugiego roku na dwuletnim a z końcem pierwszego na jednorocznym kursie pedagogicznym) odbywa się egzamen kwalifikacyjny z kandydatkami wobec komisyi egzaminacyjnéj (składającéj się z Nadzorcy dyecezalnego szkół ludowych lub jego zastępcy wydelegowanego z ramienia Ordynaryatu biskupiego; z c. k. Inspektora szkół ludowych zasiadającego z ramienia Rządu krajowego, które prawo przysłuża mu i tam, dokąd w czasie wizytacyi szkół przybywa; potem z bezpośredniego przełożonego i przewodnika kursu pedagogicznego, tudzież ze wszystkich nauczycieli i nauczycielek, którzy naukę na kursie pedagogicznym wykładali). Egzamen rzeczony odbywa się w dniu przez nadzór szkolny oznaczonym a o terminie egzaminowym powinien c. k. radca szkół

ludowych wcześnie być zawiadomionym. Na egzaminie rozpoznaje się zasób wiadomości i zdolność nauczycielską kandydatek. Rządowi krajowemu przysłuża prawo do zadysponowania, aby Radca szkolny w każdym takim egzaminie miał udział.

§. 29.

Egzaminem kieruje Nadzorca dyecezalny lub jego zastępca. Każdy nauczyciel egzaminuje z tego przedmiotu, który był wykładał. Wolno wszelako Nadzorcy Szkół (lub jego zastępcy) i Radcy szkół ludowych zadawać pytania i zadania. Rezultat egzaminu przez każdą kandydatkę złożonego zapisuje się w osobnym protokóle, w którym na wzór świadectwa kwalifikacyjnego na każdy przedmiot osobna być ma rubryka wypełniona notami „*celująco, dobrze* albo *miernie*“. Na mocy tego protokółu orzeka komisya egzaminacyjna o uzdolnieniu kandydatki zdanie w §. 30. bliżéj oznaczone. Rzeczone protokóły egzaminowe powinny być wraz z innymi szkolnemi dokumentami starannie przechowane.

§. 30.

Kandydatki, które

a) podczas egzaminu z przedmiotów dwuletniego kursu pedagogicznego według normy przepisanéj *celujące* otrzymały postępy i po przejrzeniu ich pracy wśród roku dokonanéj, postęp ten okazał się zasłużonym, otrzymują patent kwalifikacyjny na nauczycielki szkół panieńskich głównych lub na nauczycielki szkół panieńskich dla wyższych stanów; te zaś,

b) którym wyż wspomnionego stopnia kwalifikacyi przyznać nie można, które atoli uznano za uzdolnione do samodzielnego pełnienia czynności nauczycielskiéj przy szkołach panieńskich pojedynczych,— otrzymują patent kwalifikacyjny na nauczycielki szkół panieńskich (bez przydatku); te nakoniec

c) którym nie przyznano stopnia kwalifikacyi pod *a)* i *b)* wymienionego, o których jednakże słusznie tuszyć sobie można, że praktykując przy jakiéjś szkole pod przewodnictwem doświadczonéj nau-

czycielki, po niejakim czasie rozszerzą i uzupełnią szczupły dotąd zapas wiadomości swoich; — tudzież wszystkie w ogólności uczennice jednoletniego kursu pedagogicznego, które wymogom od nich żądanym odpowiedziały, otrzymują patent kwalifikacyi na niższe nauczycielki.

Wszystkie inne wiadomości przez kandydatkę na kursie pedagogicznym oprócz przepisanych przedmiotów naukowych nabyte, które jakąkolwiek wartość dla szkoły mają, zapisują się tak w protokole egzaminowym §. 29., jako téż i w patencie kwalifikacyjnym.

§. 31.

Jeżeli kandydatce z mocy rezultatu egzaminowego kwalifikacyi nauczycielskiéj przyznać nie można, to się jéj także nie wydaje żadnego świadectwa, zapisując jedynie rezultat egzaminowy w protokole egzaminowym temi słowy: *„egzaminu z kwalifikacyą nie złożyła.“*

Takiéj kandydatce pozwala się według okoliczności albo powtórnego uczęszczania na kurs pedagogiczny, albo nabywania przez czas przez komisyą egzaminacyjną oznaczony praktyki i uzdolnienia nauczycielskiego przy jakiéjś publicznéj panieńskiéj szkole i zdawania potem powtórnego egzaminu w sposób przy pierwszym egzaminie naznaczony. Którą zaś z pośród dwóch dróg komisya obrała, w protokole egzaminowym zanotowane być ma.

§. 32.

W razie zastrzeżenia Nadzorcy szkół lub jego Zastępcy, także w razie zastrzeżenia c. k. Radcy szkolnego nie otrzymuje kandydatka patentu kwalifikacyjnego.

Dalszy ciąg nastąpi.

ANTONI
Biskup Amatunt. i Wik. Apost. Krak.

X. Paweł Russek
Kanclerz.

Czcionkami Karola Budweisera w Krakowie.